

Hertil kommer, at det retspolitisk er vanskeligt at begrunde, at værn for dyr, herunder burhøns, og dyreforsøg er nøje reguleret i lovgivningen, men at eventuelt værn for og forsøg på/med fostre ikke skulle påkalde sig lovgivningsmagts interesse. Det stemmer vel heller ikke med almindelig retsfølelse, at usømmelig behandling af lig efter straffelovens § 139 straffes med fængsel i indtil 6 måneder, medens indgreb eller tilendebringelse af det tidlige fosterliv i f.eks. forsøgsøjemed skulle være strafrit uden begrænsninger.

Endelig savner Bet. (1984) ganske overvejelser om de grundlovmæssige betænkkeligheder ved den delegation af lovgivningskompetence, som udvalget ses (s. 18, 89 ff. og 96) at ville tildele et uafhængigt organ med uklart afgrænsede beføjelser, det såkaldte etiske råd [52].

Ovenstående taler med styrke for en materiel regulering af området, jf. endvidere afsnit 6, in fine. Forinden forslag hertil fremsættes, gives i det følgende en kort redegørelse for udviklingen i en række lande.

6. Kendetegnende for retstilstanden i adskillige lande er, at der for øjeblikket ikke eksisterer nogen lovregulering af området. Dog har man for at råde bod herpå inden for de seneste år ladet udarbejde betænkninger, rapporter m.v. om den moderne medicinske teknologi.

I *Norge* [53] har Rådet for medisinsk forskning afvist al forskning (forsøg) med fostre, der er frembragt med andet formål end implantation i livmoderen, som værende uacceptabel. Brug af overtallige befrugtede æg, hidrørende fra IVF, i forsøgsøjemed anses kun for acceptabel, når det sker i direkte forplantningsøjemed. At bruge menneskelige fostre med henblik på at skaffe oplysninger om årsager til ufugtbarhed hos et bestemt par anses for at være et grænsetilfælde, som kræver nærmere overvejelse. Rådet anbefaler endvidere, at enhver brug af æg, sæd og befrugtede æg i forsøgsøjemed vurderes af en medicinsk-etisk komité.

I en betænkning afgivet af gen-etikkomiteen i *Sverige* [54] anbefales, at det kun undtagelsesvis skal tillades at udføre forsøg på levende fostre. Kun medicinsk indicerede forsøg, der foretages inden for 14-døgns grænsen, og hvor samtykke foreligger fra æg- og sæddonorer, anses for etisk acceptable. Dog tilføjes, at den foreslåede tidsmæssige begrænsning ikke bør opfattes som absolut. Komiteen vil ikke udelukke, at den medicinske

grundforsknings behov kan veje så tungt, at dispensation bør gives til særlig vigtige forskningsprojekter. F.s.v.a. forskning med levende aborterede fostre (grænsen for fri abort går i Sverige i visse tilfælde ved 18. svangerskabsuge) anføres i betænkningen, at disse i det store og hele er at ligestille med forsøg og forskning på børn; det udtales i den forbindelse, at det aborterede levende foster har menneskeværd, selv om dette underordnes moderens selvbestemmelsesret.

I en rapport afgivet i *Holland* [55] anses genterapi på menneskelige befrugtede æg for etisk uacceptabel.

I *Frankrig* [56] har en national rådgivende komité i maj 1984 afgivet en rapport. Ifølge denne kan eksperimenter på levende fostre kun anerkendes, i det omfang de foregår i livmoderen og formålet er at fremme udvikling og fødsel af det pågældende barn. Kunstig opretholdelse af fosterets liv vil derimod være utiladelig, hvad enten formålet er terapi eller forskning. Komiteen vil tillade eksperimenter på døde fostre, dels hvor de foretages i diagnostisk øjemed, dels undtagelsesvis i terapeutisk eller forsøgsøjemed. I begge tilfælde opstilles krav om, at fosteret ikke har nået et stadium, hvor det selvstændigt vil kunne overleve, at der foreligger samtykke fra en etisk komité, og at forældrene ikke har nedlagt forbud.

I *England* [57] anbefales at tillade forsøg med levende fostre til og med 14. dag. Man modsætter sig indtil videre terapeutisk anvendelse af nedfrosne æg, medens man vil tillade videreudvikling af den kliniske brug af nedfrosne embryoer. Endvidere foreslås det, at ejendomsretten til nedfrosne fostre skal overgå til nedfrysningmyndigheden (storage authority) efter udløbet af en maksimumsgrænse på 10 år.

I *Australien* [58] har The National Health Medical Research Council i forbindelse med en udtalelse om IVF udtalt, at det ikke er acceptabelt at drive den embryonale udvikling in vitro længere end til det stadium, hvor implantation normalt vil ske (o. 10. døgn). Endvidere konstateres, at lagring af menneskelige embryoer indebærer biologiske og sociale risici.

Der tegner sig således i det mindste to holdninger til regulering af bl.a. forsøg med fostre. På den ene side den fransk-norske opfattelse, som indtager et restriktivt og absolut standpunkt, og på den anden side den svensk-engelske model, som indebærer en afstandtagen fra absolutte grænser. Den dan-